

Anders Anagrius
Integrationschef
08 124 57 192
anders.anagrius@ekero.se

Kommunstyrelsen

Anvisningsboende till nyanlända efter etableringstiden

DnrKS17/178-013

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att fastställa principer för anvisningsboende till nyanlända efter etableringstiden.

Sammanfattning av ärendet

Nyanlända som kommunen tar emot anvisas ett boende som bedöms lämpligt och ett tidsbegränsat 2:a handskontrakt utan besittningsrätt tecknas på maximalt 24 månader. Därefter är det den enskildes ett ansvar som den enskilde har att ordna boende. Kan det av socialtjänsten vid utgången av kontraktet konstateras att den enskilde uttömt alla möjligheter att hitta eget boende ska den enskilde ha möjlighet att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen i form av fortsatt boende i anvisningsboende. Insatsen är biståndsbedömd och följs enligt gällande lagstiftning upp var sjätte månad med en förlängning av kontraktet ytterligare sex månader, dock maximalt 24 månader under det att besittningsrätten avtalas bort. Under pågående insats ska den enskilde erbjudas hjälp och stöd att söka eget boende över hela landet. En förutsättning att beviljas insatsen och förlängning, blir därmed att den enskilde accepterar att ta emot stödet och samarbetar med socialtjänsten

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2017-10-27

Ärendet

Före mars 2016 tog Ekerö kommun emot nyanlända efter överenskommelse med Migrationsverket. Under 2015 uppgick antalet till 34 vuxna och barn med uppehållstillstånd. Under hösten 2015 skedde en kraftig ökning av flyktingmottagandet i landet. Från och med 1 mars 2016 trädde bosättningslagen i kraft som innebär att varje kommun har skyldighet att efter anvisning ta emot nyanlända som beviljats tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd. Kvoten för varje kommun och år fastställs av regeringen varje år.

För 2016 anvisades 104 personer och för 2017 anvisas 120 personer.

Nyanlända som kommunen tar emot genom anvisning är av två kategorier;

1)de befinner sig på ett av Migrationsverkets anläggningsboenden i Sverige, s.k. ABO eller

2) de befinner sig i ett flyktingläger utanför Sverige och som av särskilda skäl beviljats uppehållstillstånd, kvotflyktingar.

Kommunen har att bereda och erbjuda ett lämpligt anvisningsboende utifrån storlek och sammansättning för det anvisade hushållet. I Ekerö tecknar de boende ett tidsbegränsat 2:a handskontrakt utan besittningsrätt för maximalt 24 månader där socialtjänsten är 1:a handshyresgäst. Flertalet anvisningsboenden är inom Ekerö bostäders eller i kommunens bostadsbestånd.

Den s.k. etableringsperioden för nyanlända är 24 månader. Under denna tid har en nyanländ ersättning från försäkringskassan i form av etableringsersättning och arbetsförmedlingen ska stödja den enskilde att nå självförsörjning. Majoriteten av de personer som togs emot för bosättning under 2015 och delar av 2016 och där etableringsperioden redan har eller är på väg att upphöra, bedöms inte klara egenförsörjning. Skälen är flera men främsta orsaken är att personerna har en nedsatt förmåga att få ett arbete. Både kommun och arbetsförmedling har olika former av insatser pågående för att öka möjligheten till egen försörjning genom arbete. Vad gäller mottagna nyanlända för senare delen av 2016 och under innevarande år är det för flertalet inte möjligt att ännu uppskatta den enskilde individens möjlighet till självförsörjning.

Egen inkomst är en förutsättning för att kunna söka eget boende oavsett hyresförhållande. Kraven från såväl allmännyttiga bostadsföretag som privata är att den enskilde har egen fast inkomst.

I den situationen behöver bostadsfrågan med avseende på hyrestiden för nyanlända adresseras. Vad Ekerö kommun erfar är samma frågeställning aktuell i andra kommuner.

Hyreslagen ,besittningsskydd

Hyreslagen innehåller bestämmelser om besittningsskydd för en bostadshyresgäst. Om hyreseavtalet rör en vanlig andrahandsupplåtelse av en bostadshyreslägenhet och avtalet upphör innan det varat längre 2 år har hyresgästen inget besittningsskydd. Innehåller hyreseavtalet en överenskommelse om att hyresgästen avstår från sitt besittningsskydd ska det normalt godkännas den ska vara giltig. Normalt godkänner hyresnämnden sådana överenskommelser som upphör inom 4 år från tillträdesdagen.

Andra kommuner

Lidingö stads kommunstyrelse har den 9 oktober 2017 beslutat om riktlinjer för bostäder till nyanlända efter etableringstiden. I korthet innebär det att nyanlända som anvisats från Migrationsverket från och med 1 mars 2016 erbjuds bostad under etableringstiden, 24 månader, men ska därefter sägas upp. I de kontrakt som är tecknade kan hyrestiden gälla upp till 24 månader, i särskilda fall upp till 36 månader. Besittningsskyddet är bortskrivet för två plus två år. Kan den enskilde efter etableringstiden inte ordna eget boende har den enskilde rätt att söka om bistånd enligt socialtjänstlagen.

Sollentuna har tillfälliga boendelösningar i form av s.k. genomgångsboende med andrahandskontrakt i 4 år. Hur boendet ska lösas därefter har ännu inte diskuterats.

I flera andra kommuner i länet är frågan aktuell och ställningstaganden har gjorts om 2 + 2, dvs tvåårskontrakt för boende i s.k. anvisningsboende med möjlighet till att låta den boende ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen om maximalt ytterligare två års förlängning. Därefter avslutas insatsen. I andra kommuner i länet är frågan under beredning och beslut ännu inte fattade.

Socialnämndens riktlinjer

Socialnämndens riktlinjer för boende riktar sig till målgrupper inom LSS, äldreomsorg och personer med psykiska funktionsnedsättningar och/eller missbruksproblematik där det uttalat finns ett särskilt ansvar enligt gällande lagstiftning. Socialtjänsten har generellt inte ett bostadsansvar för kommunens invånare utan ansvaret avser riktade insatser till särskilda målgrupper. För den eller de nyanlända som av olika anledningar inte hittar eget boende efter tiden i anvisningsbostaden i kommunen bedöms och behandlas på liknande sätt som övriga personer som är att betrakta som hemlösa.

Nyanlända i kommunen

Fram till mitten av oktober är totalt ca 200 nyanlända bosatta i kommunen. Det avser mottagande från 2015 och framåt varav 34 personer som mottogs 2015 är på väg att avsluta sin etablering. Ett 60-tal personer återstår för kommunen att ta emot för 2017.

De nyanlända som är mottagna fördelas på 17 ensamhushåll och 39 familjer (88 vuxna med 95 barn). Personer som är ensamstående bor i gemensamhetsboenden, dvs delar boende med andra vuxna personer. Majoriteten av de personer som mottagits som ensamstående har i samband med sin bosättning i kommunen påbörjat processen med att ansöka om familjeåterförening – i detta har kommunen inget åtagande att tillgodose individen och dennes ev. inflyttande familj med något boende.

Majoriteten av mottagna nyanlända i kommunen är i s.k. arbetsmarknadsåtgärd. Det innebär att vuxna personer har en upprättad etableringsplan med arbetsförmedlingen, läser SFI och vid sidan av detta deltar i andra former av aktiviteter som arbetsförmedling ställer krav på. Följs planen beviljas den enskilde etableringsersättning. Övervägande del av hushållen kompletteras varje månad med försörjningsstöd genom kommunen. Den främsta orsaken till bidragsberoendet är att etableringsersättningen inte täcker de utgifter hushållen har som följer med rådande hyresnivåer i kommunen.

ÅR	Anvisnings- tal	Mottagna (okt 17)
2015	40	40
2016	104	104
2017	120	49
Summa	264	193
2018	116	

Självständighet 365

En betydande andel av de som är nyanlända i landet har inte förutsättningar till ett eget arbete och självförsörjning redan efter 2 år med uppehållstillstånd. Ett genomsnitt för landet visar att det från kommunanvisning och till dess den enskilde nått självförsörjning passerar mellan fyra till sju år vilket får betydande konsekvenser för den enskilde. Att inte ha en fast inkomst gör det nästintill omöjligt att söka och erhålla ett stadigvarande boende på egen hand. Kommunens och arbetsförmedlingens gemensamma krafter blir därför avgörande för att undvika att en större andel personer blir beroende av kompletterande försörjningsstöd

efter etableringsperiodens slut. Kompletterande försörjningsstöd enligt Socialtjänstlagen är avsedd som en kortvarig hjälp till självhjälp. I de fall den enskilde saknar både arbete och bostad tenderar bidragsberoendet att bli långvarigt och inte en tillfällig lösning på ett tillfälligt problem

Kommunen har därför tagit initiativ till en modell, ”självständighet 365”, som under 1 år kombinerar studier, främst SFI, språkträning på arbetsplats och utvidgad samhällsorientering. Målet är att man inom 1 år ska ha grundläggande kunskaper i svenska språket, erfarenhet från arbetsplatser och en fördjupad kunskap om gemensamma värderingar uttryckta i svensk lagstiftning. Detta ger en grund för att kunna ta ett arbete eller gå vidare till annan praktik/arbetsmarknadsåtgärd som kan leda till jobb. De första 20 deltagarna påbörjar programmet inom kort.

Förslag till principer för anvisningsboende till nyanlända efter etableringstiden

Nyanlända som kommunen tar emot anvisas ett boende som bedöms lämpligt och ett tidsbegränsat 2:a handskontrakt utan besittningsrätt tecknas på maximalt 24 månader. Därefter är det den enskildes ett ansvar som den enskilde har att ordna boende.

Kan det av socialtjänsten vid utgången av kontraktet konstateras att den enskilde uttömt alla möjligheter att hitta eget boende ska den enskilde ha möjlighet att ansöka om bistånd enligt socialtjänstlagen i form av fortsatt boende i *anvisningsboende*. Insatsen är biståndsbedömd och följs enligt gällande lagstiftning upp var sjätte månad med en förlängning av kontraktet ytterligare sex månader, dock maximalt 24 månader under det att besittningsrätten avtalas bort. Under pågående insats ska den enskilde erbjudas hjälp och stöd att söka eget boende över hela landet. En förutsättning att beviljas insatsen och förlängning, blir därmed att den enskilde accepterar att ta emot stödet och samarbetar med socialtjänsten.

Beslutet expedieras till

Socialnämnden
Ekerö bostäder
Fastighetskontoret
Integrationschef

Lars Hortlund
Kommundirektör

Anders Anagrius
Integrationschef